

Biedrība "Latvijas Lauku forums"

Reģ. Nr. 40008090394; adrese: Strauti, Kolka, Talsu novads, LV-3275
+371 288 55 427 | info@laukuforums.lv | www.laukuforums.lv | @laukuforums

Priekšlikumi

- Jānosaka viena valsts pārvaldes koordinējošā iestāde - ministrija, kas atbild par lauku attīstību un identificētu tieši lauku telpai būtiskos jautājumus;
- Jāizstrādā Latvijas nacionālā lauku attīstības stratēģija, kas nebūtu saistīta ar vienu fondu vai vienas nozares ministriju. Tāpat būtu rosināmas arī reģionāla un vietēja mēroga lauku stratēģijas, veicinot saikni starp laukiem un pilsētām, sekmējot, ka visi pieejamie instrumenti palīdz to īstenot;
Šīm stratēģijām būtu jāietver lauku filtra (*rural proofing*) izmantošana, jaunu tiesību aktu izstrādē ietverot to analīzi pārbaudi, izvērtējot to ietekmi uz lauku teritorijām, paredzot arī īpašu darbību ieviešanu dažādās politikas jomās, kas pievēršas lauku teritoriju vajadzībām un potenciālam, un statistikas datu pieejamības uzlabošanu par lauku teritorijām;
- Konsekventi izmantot visus atbilstošos valsts un ES līdzekļus, lai reaģētu uz lauku teritoriju vajadzībām, pamatojoties uz teritoriālajām stratēģijām. Nepieciešami plašāki ieguldījumi ne vien caur Kopējās Lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu, bet arī skaidrus ieguldījumus no Kohēzijas politikas programmas, kā arī nacionālajiem noturības un atveseļošanas plāniem, ko finansē no "Next Generation EU";
- Sekmēt iedzīvotāju, NVO, uzņēmēju, pētnieku un institūtu, valsts pārvaldes, t.sk. ministriju, pašvaldību un citu gan tiešā, gan netiešā veidā saistītu iesaistīto pušu iesaisti Lauku pakta kopienā, piesakot savu līdzdalību Lauku pakta kopienā un sadarbojoties ar visām attiecīgajām iestādēm un ieinteresētajām personām valsts, reģionālā un vietējā līmenī;
- Atbalstīt jaunu koncepciju un pilotprojektu iedzīvināšanu, piemēram, viedos ciematu konceptu, enerģijas kopienas, sociālās inovācijas, lauku filtra (*rural proofing*) metodi u.c.
- Izvērtēt iespēju izstrādāt un īstenot (vai vismaz pilotēt) mērķtiecīgus pilotprojektus, piemēram, lauku revitalizācijas politikas plānu kādā novadā, viedās sarukšanas stratēģiju vai sociālās ekonomikas attīstības plānu.

Konteksts un papildinformācija

Ilgtermiņa vīzija lauku attīstībai 2040. gadam nosaka četrus galvenos virzienus lauku attīstībai:

- **SPĒCĪGĀKI.** Uzsvars tiks likts uz iespēju nodrošināšanu lauku kopienām, pakalpojumu pieejamības uzlabošanu un sociālās inovācijas veicināšanu;
- **SAVIENOTI.** To panāks, savienojamību uzlabojot gan transporta, gan digitālās piekļuves ziņā;
- **IZTURĒTSPĒJĪGI.** Saglabājot dabas resursus un zaļinot lauksaimniecības darbības, varēs ierobežot klimata pārmaiņu ietekmi. Piedāvājot piekļuvi mācību kursiem un daudzveidīgām darba iespējām, tiks gādāts par sociālo izturētspēju;
- **PĀRTIKUŠI.** Ir nodomāts dažādot saimniecisko darbību un vairot lauksaimniecības un agropārtikas, kā arī agrotūrisma pievienoto vērtību.

Ilgtermiņa vīziju lauku attīstībai koordinē Demogrāfijas un demokrātijas komisāre Šuica, kopā ar Lauksaimniecības un Reģionālās attīstības komisāriem. Koordinējošais birojs strādā sadarbībā ar Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektoriātu (DG AGRI), Reģionālās attīstības ģenerāldirektoriātu (DG REGIO) un citiem ģenerāldirektoriātiem.

Mērķis šajā periodā nav izstrādāt jaunu politikas instrumentu, bet sagatavot pamatu atbilstoši rīcībpolitikai.

Ilgtermiņa vīziju lauku attīstībai īstenošanai ir divi virzieni: **Lauku rīcības plāns**, ko īsteno Eiropas Komisija, un **Lauku pakts**, kur īstenošanai un aktivitāšu īstenošanai tiek iesaistīti citi spēlētāji.

Lauku pakts ir rīcības, kuru īstenošanā aicināti iesaistīties nacionāla, reģionāla un vietēja mēroga publiskās pārvaldes iestādes, organizācijas, uzņēmumi un privātpersonas.

Lauku pakta mērķi ir:

- spēcīnāt un mobilizēt lauku balsis, un nodot tās “augstāk” politiskajā darba kārtībā;
- sekmēt tīklošanos, sadarbību un kopīgo mācīšanos starp RP iesaistītajām pusēm;
- iedrošināt un uzraudzīt rīcību.

Lauku paktam tiks izveidota koordinējošā vienība (no 2023. gada). Sagatavošanās grupā iesaistīti DG AGRI, DG REGIO, CoR, EESC, ES padomes prezidējošā valsts u.c.

Lauku rīcības plāns – rīcības, ko Eiropas Komisija īsteno kopš 2021. gada. Tas ietver 24 tematiskās rīcības – 9 mezglu aktivitātes un 15 papildinošās rīcības, kas īsteno starp departamenta koordinācija:

Horizontālās rīcības, ko īsteno Eiropas Komisija

Lauku observatorija	Uzlabot statistiku	Funkcionālās lauku teritorijas	Lauku filtrs	Rīks par ES finansējumu	Lauku pakta koordinēšana
<ul style="list-style-type: none"> • Apzināt un padarīt datus par lauku teritorijām pieejamus • Pirmie plāni gaidāmi 2022.gada beigās 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzlabot statistiku par lauku telpu • Telpisko datu pārnese no dalībvalstīm • Iedzīvotāju statistika: jauns regulējums diskusiju procesā • Eksperimentālās datu kopas par veselības aprūpes un izglītības iestādēm 	<ul style="list-style-type: none"> • Pielāgot konceptu lauku telpai • Izveidota pirmā metodoloģija (JRC and REGIO) 	<ul style="list-style-type: none"> • Domāt caur lauku filtru • Uzlabot labākas vadlīnijas (TIA Teritoriālās ietekmes analīze un lauku filtrs) • Pilotfāze (2022) • ENRD tematiskās grupas Lauku filtram nacionālā un reģionālā mērogā 	<ul style="list-style-type: none"> • Uz praktiķiem vērstis rīks, par ES finansējuma iespēju izmantošanu un kombinēšanu • Administratīvais līgums ar JCR • Plānots 2023 	<ul style="list-style-type: none"> • Lauku pakta atklāšana (Dec 2021) • Lauku pakta konference (Jun 2022) • Lauku pakta atbalsta grupa • No 2023

- ✓ **Lauku revitalizācijas platforma**
  - ✓ ENRD tematiskā grupa
  - ✓ Izveidots IT departaments
- ✓ **Pētniecība un inovācijas**
  - ✓ Apvārsnis 2021-2022 (67M€)
  - ✓ Viedo ciemu forums
  - ✓ EIP-AGRI, RIS3
  - ✓ Apvārsnis 2023-2024
- ✓ **Izglītība un jaunieši**
  - ✓ Pētījums par lauku jauniešu pieeju ERASMUS UN ESCP

- ✓ **Lauku digitālā nākotne**
  - ✓ EDIH (*Eiropas Digitālie inovāciju hubs*)
  - ✓ Digitālo prasmju un darba platforma
  - ✓ Pilotprojekti par digitālo izglītību bērniem attālās teritorijās
  - ✓ 5G viedai komunikācijai
  - ✓ **Lauku ditiālais index**
- ✓ **Ilgspējīgas mobilitātes prakses**
  - ✓ SMARTA3 tīkls pašvaldībām
- ✓ (Publicēts urbānās mobilitātes ietvars)

- ✓ Atbalsts lauku pašvaldībām enerģijas pārejai un klimata pārmaiņu mazināšanai
  - ✓ Lauku enerģijas kopienu atbalsta hub
- ✓ **Klimata rīcības kūdrai caur oglekļa saimniekošanu**
  - ✓ Ilgtspējīgie C apļi
  - ✓ 3 LIFE projekti
  - ✓ KLP vērtējumi
- ✓ **EU misija: Augsne Eiropai** – publicēti uzsaukumi
- ✓ **Sociālā noturība un sievietes lauku telpā**
  - ✓ Eiropas aprūpes

- ✓ **Uzņēmējdarbība un sociālā ekonomika lauku teritorijās**
  - ✓ Sociālo un ekoloģisko inovāciju ziņojums (lauku fokuss)
  - ✓ Euroclusters call
  - ✓ Eiropas sadarbības platforma
- ✓ **Transition pathway for proximity and social economy (Q3 2022)**

Dokuments izstrādāts ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Kultūras ministrijas piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par sanāksmju saturu atbild Latvijas Lauku forums.

Kultūras ministrija

Sabiedrības integrācijas
fonds